

Guía Docente				
Datos Identificativos				2017/18
Asignatura (*)	Economía Española		Código	611G01016
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Economía			
Coordinación	Lopez Martinez, Ivan	Correo electrónico	ivan.lopezm@udc.es	
Profesorado	Lopez Martinez, Ivan	Correo electrónico	ivan.lopezm@udc.es	
	Sanchez Quinza-Torroja, Juan Manuel		j.quinza-torroja@udc.es	
Web				
Descrición xeral	A materia presenta, desde unha perspectiva estrutural, os trazos básicos da economía española, con especial referencia aos aspectos sectoriais, xeográficos (principalmente, a integración na Unión Europea) e institucionais.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Identificar, describir e analizar con rigor a realidade socioeconómica española, os seus principais aspectos estruturais, as súas fortalezas e as súas debilidades.	A1 A2 A3 A8		
Interesarse e reflexionar de modo crítico pola situación da economía española, as súas causas, consecuencias e alternativas.	A2 A3 A4	B1 B2 B5 B7 B8 B9	C4 C6
Coñecer o contido e empregar as fontes de información económica relevantes sobre a economía española.	A7 A9		C1 C2 C3 C5 C6 C7
Coñecer, saber interpretar e empregar as fontes de información estatística e os indicadores macroeconómicos relativos á economía española	A9 A10 A12 A13	B3 B4 B6	C1 C3 C6
Transmitir e comunicarse con fluidez, tanto de forma oral como escrita, nun contorno profesional económico, usando a terminoloxía científica e técnica adecuada.	A10 A13		C1 C3 C8

Comprender e realizar informes e diagnósticos sobre a situación da economía española.	A3 A4 A5 A6 A9 A12 A13	B3 B4	C1 C3 C8
Enmarcar a economía española nas dimensións das economías mundial e europea, coñecendo as relacións daquela con estas.	A8 A11		C2

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1: UNHA PERSPECTIVA A LONGO PRAZO DA ECONOMÍA ESPAÑOLA	<ol style="list-style-type: none"> 1) Da autarquía ao Plan de estabilización 2) O desarrollismo dos anos sesenta 3) Transición e crise internacional 4) Integración na UE e recuperación 5) Dos noventa á actualidade
TEMA 2: OS FACTORES PRODUCTIVOS.	<ol style="list-style-type: none"> 1) O territorio español e os seus recursos naturais 2) Evolución demográfica e movementos migratorios en España 3) Capital físico, capital humano e capital tecnolóxico da economía española
TEMA 3: A ORIXE SECTORIAL DO PIB.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Análise sectorial da oferta 2) A transformación estrutural no ámbito produtivo 3) Emprego e produtividade dos sectores económicos
TEMA 4: O DESTINO DO PIB.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Análise desde a óptica da demanda 2) O consumo privado e o consumo público 3) A formación bruta de capital 4) O saldo neto externo e a apertura ao exterior da economía española
TEMA 5: A DISTRIBUCIÓN DA RENDA.	<ol style="list-style-type: none"> 1) A distribución factorial da renda 2) Distribución persoal da renda e desigualdades sociais 3) As disparidades rexionais e os eixes de crecemento en España e en Europa
TEMA 6: O SECTOR PRIMARIO.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ámbito e características do sector 2) Explotacións agrarias, poboación activa e capitalización 3) Producións, prezos e rendas agrarias 4) A regulación do sector: a política agraria común (PAC) 5) As particularidades dos subsectores pesqueiro e forestal
TEMA 7: O SECTOR SECUNDARIO.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ámbito e características do sector 2) Especialización produtiva e comercial 3) Custos laborais, emprego e eficiencia 4) O subsector enerxético 5) O subsector da construción
TEMA 8: O SECTOR SERVICIOS.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ámbito e características do sector 2) Especialización produtiva e comercial 3) Factores produtivos e prezos do sector 4) Servizos de mercado e de non mercado: ramas de actividade
TEMA 9: O MERCADO DE TRABALLO.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Enfoques teóricos sobre o mercado de traballo 2) A poboación española e a actividade económica 3) Emprego e desemprego: etapas e factores explicativos 4) A política de emprego e as reformas do mercado laboral

TEMA 10: O SECTOR EXTERIOR E OS ASPECTOS MONETARIOS.	<ol style="list-style-type: none"> 1) A balanza de pagamentos e o mecanismo de equilibrio externo da economía española 2) As operacións por conta corrente 3) As operacións por conta de capital e financeira 4) A articulación da economía española na Unión Europea 5) Os aspectos monetarios no marco da Unión Económica e Monetaria
TEMA 11: O SECTOR EMPRESARIAL E A INNOVACIÓN TECNOLÓXICA.	<ol style="list-style-type: none"> 1) A función empresarial 2) Dimensión e concentración espacial e sectorial da empresa española 3) Propiedade, xestión e organización da empresa española 4) Procesos, axentes e vías de acceso tecnolóxicos
TEMA 12: O SISTEMA FINANCEIRO Y O SECTOR PÚBLICO.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Estrutura, organización e funcións do sector financeiro 2) Instrumentos, intermediarios e mercados financeiros 3) As administracións públicas en España: estrutura e dimensión 4) A política fiscal e a sostibilidade do Estado do benestar

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A13	2	0	2
Sesión maxistral	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 B7 B9 C8	15	30	45
Presentación oral	A7 A8 A9 A10 A13 B2 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	3	5	8
Lecturas	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 B2 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	0	30	30
Obradoiro	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A12 A13 B2 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8	19	0	19
Proba mixta	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A12 A13 B2 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 C1	2	40	42
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	O profesor presentará a materia ao estudante e, se fose o caso, avaliará os seus coñecementos previos
Sesión maxistral	O profesor explicará contidos básicos da materia
Presentación oral	O/a estudante deberá presentar oralmente 1 ou 2 temas de actualidade sobre a economía española.

Lecturas	O/a estudante realizaraas sobre aspectos do temario da materia. O profesor poderá seleccionar as lecturas máis oportunas de entre a bibliografía da materia.
Obradoiro	O/a estudante traballará sobre as lecturas programadas. Poderá consistir en dar solución a problemas, ensaios, respostas a preguntas, resumos etc. Poderá ser obxecto de seminarios, debates ou postas en común.
Proba mixta	Proba escrita sobre os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos sobre a economía española. Trátase dos exames oficiais da materia, durante os períodos de exames. Avaliarase o coñecemento dos contidos teóricos e prácticos da materia. Conterá cando menos unha pregunta onde o/a alumno/a deba expoñer un tema co apoio de datos sobre variable/s relevante/s do programa. Tamén poderá haber preguntas de resposta breve, de resposta múltiple, prácticas etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación oral Obradoiro	<p>O estudante pode recibir atención personalizada para resolver as súas dúbidas sobre a materia, principalmente nas titorías no despacho.</p> <p>As titorías en grupo reducido planificaranse ao longo do curso. Estarán destinadas a reforzar a aprendizaxe autónoma do alumno a través do seguimento e a supervisión das distintas actividades programadas (busca de datos económicos, fontes bibliográficas, resolución de problemas, exposición de traballos, seminarios etc.)</p> <p>Para os estudantes con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e exención de asistencia, acordarase ao inicio do curso un calendario específico de titorías compatible coa súa dedicación.</p>

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba mixta	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A12 A13 B2 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 C1	Unha ao final do curso. Realizarase en período de exames. Esíxese unha cualificación igual ou superior a 3/10 nela para superar a materia. Poderá incluír cando menos unha pregunta onde o alumno deba expoñer un tema co apoio de datos sobre variable/s relevante/s do programa. Ademais do coñecemento dos contidos da materia, valoraranse: <ul style="list-style-type: none"> - a capacidade de expresión - as capacidades analítica e sintética - a capacidade para argumentar - a capacidade para elaborar un discurso coherente - o dominio da linguaxe técnica e científica 	60
Presentación oral	A7 A8 A9 A10 A13 B2 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	Valorarase a adecuación do tema exposto á materia, o seu grao de dificultade, o dominio do tema e a habilidade na comunicación oral. Unha ou dúas ao longo do curso.	5
Obradoiro	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A12 A13 B2 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8	Varios ao longo do curso, sobre as lecturas programadas. Valorarase en gran medida o esforzo persoal e a aprendizaxe continua. A súa avaliación comprende a lectura previa correspondente.	35

Observacións avaliación

O sistema de avaliación principal e recomendable é o de avaliación continua, que inclúe todos os elementos descritos anteriormente. Este sistema está pensado para unha aprendizaxe continua, e esixe do estudante unha implicación ao longo do curso, tanto na asistencia e participación na aula, como fora dela. Algunhas aclaracións sobre este tipo de avaliación:

Cada obradoiro terá unha avaliación única para cada estudante que a realice. O conxunto deste tipo de actividades pondera o 35% na cualificación final. Para obter a cualificación de "Non presentado", os estudantes non poderán realizar actividades que ponderen o 20% ou máis na avaliación do curso, independentemente da cualificación obtida nelas. Mínimos das partes da materia: para superar a materia, cómpre unha cualificación igual ou superior a 3 sobre 10 na proba mixta. Todas as oportunidades de avaliación se realizarán cos mesmos criterios, manténdose, por tanto, as cualificacións da avaliación continua (obradoiros, presentación oral) realizadas durante o curso.

Estudantes con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e exención de asistencia: deberán comunicarse co profesor nas dúas primeiras semanas de curso e poderán elixir entre: a) o sistema de avaliación do resto de estudantes adaptado ás súas circunstancias (por exemplo, realizando os obradoiros fóra de horario de clase e enviándoos por correo electrónico) ou b) unha avaliación só con proba mixta que represente o 100% da cualificación; sería aplicable o descrito para esta proba para o resto de estudantes, salvo que, neste caso, habería que ter 5 ou máis sobre 10 para superar a materia. Esta elección manteríase para todas as súas oportunidades de avaliación.

Condições de realización da avaliación final. Está prohibido acceder á aula de exame con calquera dispositivo que permita a comunicación co exterior e/ou o almacenamento de información.

En calquera caso, a materia está suxeita e supeditada ás normas e directrices emitidas pola Xunta de Centro, pola Reitoría e outras de nivel superior.

Bibliografía básica	<p>García Delgado, J. L. y Myro, R. (dirs.) (2015): Lecciones de economía española, 12ª edición, Civitas, Madrid. García de la Cruz, J. M. (coord.) y Ruesga, S. (dir.) (2014): Economía española: estructura y regulación, 2ª edición, Thomson, Madrid. González Moreno, M. (dir.); Martínez, F.; García, M. M.; Melchor, E.; Genaro, D. y Camacho, J. A. (2013): Temas de economía española, 5ª edición, Tirant Lo Blanch, Valencia. Espínola, J. R. de (2009): Crecimiento y crisis de la economía española (1995-2008), Universitas, Madrid. LLadós, J.; Torrent, J. y Vilaseca, J. (2005): Análisis de la economía española: hacia un nuevo modelo de crecimiento, UOC, Barcelona. Martín Mayoral, F. (coord.) (2009): Manual de economía española: teoría y estructura, Pearson Prentice Hall, Madrid. Navarro, V.; Torres, J. y Garzón, A. (2011): Hay alternativas: propuestas para crear empleo y bienestar social en España, Sequitur, Madrid. Disponible en http://www.vnavarro.org/wp-content/uploads/2011/10/hayalternativas.pdf Rallo, A.; Guzmán, J. y Santos, F. J. (coords.) (2001): Curso de estructura económica española, Pirámide, Madrid. Trigo, J. (2005): Ensayos sobre la economía española en el siglo XXI, Gestión 2000, Barcelona. Vallés Ferrer, J. (dir.), Fernández Amador, O. y Caraballo, Mª Angeles (coords.) (2009): Economía española, McGraw-Hill, Madrid.</p>
Bibliografía complementaria	<p>Bibliografía de prácticas: Conde, F. J. y González, S. (1998): Indicadores económicos, Pirámide, Madrid. Delgado, M. J.; De Diego, D. y Peligros, M. C. (2000): Ejercicios de economía aplicada, Ariel, Barcelona. Economist, The (1992): La guía de los números: cómo interpretar las cifras en los negocios, Ediciones del Prado, Madrid. Genaro Moya, Mº D. (2005): Economía aplicada: introducción teórica y práctica, 2ª edición, Tirant lo Blanch, Valencia. Jiménez, J. C.; Fernández-Otheo, C. M. y Garrido, A. (eds.) (2001): Ejercicios y prácticas de economía española, 5ª edición, Civitas, Madrid. Picazo, A. J. (coord.) y otros (2003): Prácticas de economía española, Civitas, Madrid. Portela, P. (dir.) (1996): Directorio de fuentes de información de la economía española, Crítica., Barcelona. Informes y fuentes estadísticas de la economía española: Anuario Estadístico (anual); EUROSTAT, Luxemburgo. Anuario estadístico (varios años); Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, Madrid. Anuario estadístico de España (anual); INE, Madrid. Balanza de pagos de España (anual); Banco de España, Madrid. Comercio exterior: Anuario estadístico (anual); Eurostat, Luxemburgo. Contabilidad Nacional de España (anual); INE, Madrid. Contabilidad Regional de España (anual); INE, Madrid. Cuentas de las Administraciones Públicas (anual); Ministerio de Hacienda, Madrid. Cuentas financieras de la economía española (anual); Banco de España, Madrid. El stock de capital en España y su distribución territorial (varios años), Fundación BBVA, Bilbao. Encuesta de Población Activa (trimestral); INE, Madrid. Encuesta de salarios en la industria y los servicios (trimestral); INE, Madrid. Encuesta industrial (anual); INE, Madrid. Encuesta sobre la innovación tecnológica en las empresas (varios años); INE, Madrid. Estadísticas del Comercio Exterior de España (mensual); AEAT, Madrid. European Economy (trimestral); Comisión Europea, Bruselas. Indicadores económicos (mensual); INE, Madrid. Informe Anual (anual); Banco de España, Madrid. Informe económico (anual); Fundación BBVA, Bilbao. Informe mensual (mensual); La Caixa, Barcelona. Memoria sobre la situación socioeconómica y laboral de España (anual); CES, Madrid. Renta nacional de España y su distribución provincial (bianual); Fundación BBVA, Bilbao. Síntesis de Indicadores Económicos (mensual); DGPC del Ministerio de Economía. Tabla Input-Output de la economía española (varios años); INE, Madrid. Sitios web de organismos e instituciones de la economía española: Banco de España: http://www.bde.es BCE: Banco Central Europeo: http://www.ecb.int CES: Consejo Económico y Social: http://www.ces.es DAIE: Departamento de Aduanas e Impuestos Especiales: http://www.aeat.es Eurostat: http://www.europa.eu.int/en/comm/eurostat/serven/home.htm Fundación BBVA: http://www.bbva.es INE: Instituto Nacional de Estadística: http://www.ine.es Ministerio de Economía: http://www.mineco.es Ministerio de Hacienda: http://www.minhac.es Servicio de Estudios de La Caixa: http://www.lacaixa.es Unión Europea: http://www.europa.eu.int</p>

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Principios de Microeconomía/611G01001
 Principios de Macroeconomía/611G01005
 Estadística I/611G01006
 Economía Mundial/611G01011
 Historia Económica de España/611G01015

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Macroeconomía/611G01017

Materias que continúan o temario

Observacións

É importante a lectura de prensa e revistas económicas. Porase ao dispor do/a estudante materiais varios na fotocopiadora e/ou en Moodle.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías